

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wiak

Radosław Jeż (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z powództwa W. S.

przeciwko D. O.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 21 stycznia 2025 r.,

skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Bytomiu z 31 sierpnia 2007 r. sygn. VII Nc 3055/07:

- I. uchyla zaskarżony nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w całości i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Bytomiu do ponownego rozpoznania;**
- II. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania przed Sądem Najwyższym wywołane wniesioną skargą nadzwyczajną.**

UZASADNIENIE

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 31 sierpnia 2007 r. wydanym w sprawie VII Nc 3055/07, Sąd Rejonowy w Bytomiu nakazał D. O. (dalej: „pozwany” lub „zleceniodawca”), aby zapłacił W. S. (dalej: „powód” lub „zleceniobiorca”) kwotę 500 zł z umownymi odsetkami w wysokości 20,00 zł za każdy dzień opóźnienia od dnia 1 maja 2007 r. oraz kwotę 30 zł tytułem kosztów procesu, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wniósł w tymże terminie sprzeciw.

W uzasadnieniu nakazu zapłaty wskazano, że pozwem z 20 sierpnia 2007 r., powód domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego kwoty 500 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 20 zł za każdy dzień opóźnienia, naliczanymi od dnia 1 maja 2007 r. do dnia zapłaty.

Sąd ustalił, że P.P.H.U. W. reprezentowane przez W. S., zawarło 28 marca 2007 r. umowę o pośrednictwo finansowe z pozwanym D. O.. Na mocy umowy, zleceniobiorca zobowiązał się do podjęcia działań prowadzących do zawarcia przez zleceniodawcę umowy pożyczki gotówkowej oraz do wskazania zleceniodawcy określonego źródła uzyskania pożyczki, analizy kosztów oraz obsługi wszystkich czynności związanych z przygotowaniem oferty dla zleceniodawcy. Wynagrodzenie zleceniobiorcy ustalono na 500 zł płatne do 30 kwietnia 2007 r., zaś odsetki, na wypadek uchybienia terminowi zapłaty, na kwotę 20 zł za każdy dzień opóźnienia, naliczane od 1 maja 2007 r. do dnia zapłaty. Powód w dniu 9 sierpnia 2007 r. skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty należności głównej w kwocie 500 zł w terminie 3 dni wraz z odsetkami umownymi.

Przyjmując za podstawę art. 498 § 1 oraz art. 499 k.p.c. Sąd wydał nakaz zapłaty, uznając, że w świetle okoliczności sprawy, należało dojść do wniosku, iż wydanie orzeczenia merytorycznego w postaci nakazu zapłaty było dopuszczalne. Sąd nie stwierdził żadnych przesłanek uniemożliwiających jego wydanie. Wskazał, że z przedłożonych dokumentów wynika, iż świadczenie należące do strony powodowej zostało spełnione, roszczenie ma swoją podstawę w umowie wiążącej strony, a żadna z okoliczności wskazanych w treści pozwu nie budzi wątpliwości, ponadto znajduje potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym. W sprawie

nie zaistniały również wątpliwości w zakresie miejsca zamieszkania pozwanego. Sąd wskazał również, że orzeczenie (przede wszystkim ze względu na wysokość odsetek umownych), wydane na podstawie nieobowiązującego już stanu prawnego, pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, ale nie jest jednocześnie niezgodne z innymi zasadami, w tym zasadą *pacta sunt servanda*, a co za tym idzie nie można uznać go za zakazane.

Pozwany nie wniósł sprzeciwu od nakazu zapłaty. W dniu 28 września 2007 r. Sąd Rejonowy w Bytomiu stwierdził, iż zaskarżony nakaz zapłaty jest prawomocny z dniem 27 września 2007 r.

Skargą nadzwyczajną z 29 sierpnia 2023 r. (data stempla pocztowego) Prokurator Generalny zaskarżył w całości nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany przez Sąd Rejonowy w Bytomiu Wydział VII Grodzki w dniu 31 sierpnia 2007 r., sygn. akt VII Nc 3055/07. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie zasad, wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w art. 30 i 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997, Nr 78, poz. 486 ze zm.) takich jak godność człowieka i ochrona konsumenta, jako strony słabszej strukturalnie w stosunkach prywatnoprawnych z przedsiębiorcą, przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi przez orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wierzytelności wynikającej z zawartej przez D. O. z W. S. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. „W.” umowy o pośrednictwo finansowe bez zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru zapisów umowy, z którego wynikało zobowiązanie;
2. naruszenie w sposób rażący prawa materialnego, tj. przepisów art. 359 § 2¹ k.c., art. 359 § 2² k.c., oraz 359 § 2³ k.c., przez ich niezastosowanie i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu o obowiązku zapłaty przez D. O. kwoty 500 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości 20 zł za każdy dzień opóźnienia od dnia 1 maja 2007 r., co stanowi 120% w skali miesiąca (1460% rocznie), podczas gdy wskazane przepisy w brzmieniu obowiązującym zarówno w dacie czynności prawnej, z której wynikał obowiązek zapłaty odsetek umownych, jak i w dacie orzekania przez Sąd, stanowiły, że maksymalna wysokość odsetek wynikająca z czynności prawnej nie może w

stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego tj. 22% (w dacie czynności prawnej) i 25% (w dacie orzekania przez Sąd), a jeżeli przekracza tę wysokość to należą się odsetki maksymalne;

3. naruszenie w sposób rażący prawa procesowego, tj. przepisu art. 499 pkt 1 i 2 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym na dzień orzekania) poprzez niewłaściwe zastosowanie, co skutkowało wydaniem nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wobec pozwanego D. O., podczas gdy Sąd wydając kwestionowany nakaz zapłaty nie analizował przy tym treści umowy zawartej pomiędzy stronami, a co za tym idzie Sąd nie badał z urzędu ważności spornej umowy o pośrednictwo finansowe z dnia 28 marca 2007 r., podczas gdy z jej treści w sposób oczywisty wynika, że roszczenie skierowane wobec pozwanego zwłaszcza w zakresie wysokości odsetek umownych 20,00 zł za każdy dzień opóźnienia było oczywiście bezzasadne, albowiem było nieważne na zasadzie art. 58 § 1 i 3 k.c., jako sprzeczne z bezwzględnie obowiązującym przepisami z art. 353¹ i 359 k.c. – i nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym nie mógł więc być wydany;
4. rażące naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 22¹ k.c., poprzez jego niezastosowanie do pozwanego D. O. jako konsumenta, w sytuacji, kiedy z okoliczności sprawy nie wynika, żeby dokonana przez niego czynność prawna – zawarcie z powodem umowy o pośrednictwo finansowe z dnia 28 marca 2007 r. była związana z działalnością gospodarczą lub zawodową pozwanego.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bytomiu z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania ze skargi nadzwyczajnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nadzwyczajna zasługiwała na uwzględnienie.

Przystępując do merytorycznego badania skargi nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy ustala, czy doszło do naruszenia którejś z przesłanek szczególnych

określonych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN i wskazanych w skardze nadzwyczajnej, a jeśli tak, to czy w celu zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej konieczne jest uwzględnienie skargi nadzwyczajnej. *A contrario* samo naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej nie stanowi racji wystarczającej dla usunięcia z obrotu prawnego zaskarżonego orzeczenia. Konstruując art. 89 § 1 u.SN ustawodawca posłużył się zwrotem „o ile”, który uniemożliwia realizację zasadniczego celu instrumentu jakim jest skarga nadzwyczajna, bez zaistnienia okoliczności wskazanych w przesłankach szczególnych, nawet jeśli za powyższym przemawiałyby fundamentalne racje aksjologiczne związane z istotą demokratycznego państwa prawnego.

Ponadto, stosownie do art. 115 § 2 u.SN, jeżeli zachodzą przesłanki wskazane w art. 89 § 1, a zaskarżone orzeczenie wywołało nieodwracalne skutki prawne, w szczególności jeżeli od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia upłynęło 5 lat, a także jeżeli uchylene orzeczenia naruszyłoby międzynarodowe zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej, Sąd Najwyższy ogranicza się do stwierdzenia wydania zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem prawa oraz wskazania okoliczności, z powodu których wydał takie rozstrzygnięcie, chyba że zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji przemawiają za wydaniem rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 91 § 1 u.SN.

Wniesienie skargi nadzwyczajnej jest dopuszczalne po wyczerpaniu dostępnych środków zaskarżenia (art. 89 § 1 u.SN). Ustawa przewiduje ponadto ściśle określony krąg podmiotów uprawnionych do jej wniesienia (art. 89 § 2 u.SN).

Zgodnie z art. 504 § 2 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania zaskarżonego nakazu), nakaz zapłaty, przeciwko któremu w całości lub w części nie wniesiono skutecznie sprzeciwu, ma skutki prawomocnego wyroku.

Zaskarżony nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w Bytomiu, wobec braku jego zaskarżenia i prawidłowego doręczenia odpisu nakazu pozwanemu uprawomocnił się, dlatego też nie przysługuje od niego żaden inny środek zaskarżenia (wyrok Sądu Najwyższego z 8 maja 2019 r., I NSNc 2/19). Stwierdzone to zostało zarządzeniem z 28 września 2007 r., w którym Sąd Rejonowy w Bytomiu wskazał, iż zaskarżony nakaz zapłaty jest prawomocny z dniem 27 września 2007 r.

Skarga nadzwyczajna w przedmiotowym postępowaniu wniesiona została przez legitymowany do tego podmiot, w terminie określonym ustawą.

Prokurator Generalny w pierwszej kolejności zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie konstytucyjnie chronionej godności człowieka wskazanej w art. 30 Konstytucji RP, jednakże poprzestał jedynie na sformułowaniu zarzutu i pominął jego uzasadnienie. Samo zaś wskazanie w skardze nadzwyczajnej przepisów prawa, którym sąd miał uchybić, bez stosownego uzasadnienia nie może zostać uznane za wystarczające (wyrok Sądu Najwyższego z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20) i w konsekwencji prowadzić musi do uznania podniesionego zarzutu za niezasadny.

Niezależnie od powyższego, wskazać należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego odrzuca się upowszechniającą się tendencję, by jako naruszenie godności człowieka traktować każde niesprawiedliwe albo nawet tylko niesatysfakcjonujące zdarzenie. W przeciwnym razie konstytucyjnej ochronie godności człowieka grozi degradacja poprzez jej trywializację. Do naruszenia konstytucyjnie chronionej godności, którą należy odnosić do samego człowieczeństwa (a nie do potocznego użycia pojęcia godności) orzeczeniem sądowym mogłoby dojść w sytuacji zakwestionowania w tym orzeczeniu człowieczeństwa, a zatem chodzić musi o sytuacje rzeczywiście drastyczne i uprzedmiotawiające człowieka (wyrok Sądu Najwyższego z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20).

Zgodzić się jednak należy ze skarżącym, iż z racji przysługujących konsumentowi szczególnych gwarancji prawnych, określonych choćby w art. 76 Konstytucji RP, mających uchronić go przed nadużyciami ze strony przedsiębiorcy, będącego drugą stroną określonego stosunku umownego, Sąd Rejonowy powinien w analizowanej sprawie z urzędu ocenić, czy stosunek prawny, z którego wynika roszczenie objęte pozwem, nie ma charakteru konsumenckiego.

Z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie wynika, aby sąd pod rozważę poddał konsumencki charakter sprawy. Również z okoliczności sprawy nie wynika, by dokonana przez pozwanego czynność prawna w postaci zawarcia z powodem umowy o pośrednictwo finansowe była związana z jego działalnością gospodarczą

lub zawodową. W tych okolicznościach Sąd Najwyższy ocenił, iż wskutek wydania spornego nakazu zapłaty doszło do uchybienia art. 76 Konstytucji RP.

W przypadku dochodzenia zapłaty na podstawie roszczeń wywodzonych z umowy zawartej z konsumentami Sąd miał obowiązek zbadać ważność i charakter postanowień zawartej przez strony umowy. W utrwalonym orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącym przepisów Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. UE L 1993, Nr 95, str. 29 z późn. zm.) wskazuje się, że sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowne, wchodzące w zakres stosowania Dyrektywy 93/13, mają nieuczciwy charakter – w wypadku zaś potwierdzenia takiego stanu rzeczy, sąd powinien z urzędu przywrócić równowagę między konsumentem a przedsiębiorcą, o ile posiada niezbędne ku temu informacje dotyczące stanu faktycznego i prawnego (wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z: 13 września 2018 r., *Profi Credit Polska*, C-176/17; 21 grudnia 2016 r., *Gutiérrez Naranjo i in.*, C-154/15 i C-308/15; 21 kwietnia 2016 r., *Radlinger i Radlingerová*, C-377/14).

W świetle powyższego za zasadny należało uznać zarzut naruszenia zasady ochrony konsumenta wywodzonej z art. 76 Konstytucji RP, ale także zarzut naruszenia art. 22¹ k.c.

Sąd Najwyższy uwzględnił również zarzut naruszenia art. 359 § 2¹⁻²³ k.c. Zarówno w dacie zawarcia spornej umowy o pośrednictwo finansowe, jak i w dacie wydania zaskarżonego nakazu zapłaty w polskim porządku prawnym obowiązywały przepisy regulujące maksymalne dopuszczalne granice odsetek wynikających z czynności prawnych i odsetek za opóźnienie, które wprowadzone zostały z dniem 20 lutego 2006 r. Przepisy te, w brzmieniu relewantnym dla okoliczności niniejszej sprawy, przewidywały, że maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy.

Wymaga podkreślenia, że w dacie zawarcia spornej umowy o pośrednictwo finansowe, zważywszy na wysokość stopy lombardowej, odsetki maksymalne wynosiły 22% w stosunku rocznym, zaś w dacie orzekania przez Sąd Rejonowy 25% w stosunku rocznym.

Przewidziane w spornej umowie oprocentowanie umowne kwoty głównej na poziomie 120% w skali miesiąca w znaczący sposób (wielokrotnie) przewyższało wskazaną wyżej wysokość obowiązujących wówczas odsetek maksymalnych. Pozwala to uznać, że przewidziane w umowie łączącej strony procesu oprocentowanie miało w istocie charakter lichwiarski (20 zł w skali dnia, czyli 120% miesięcznie i 1460% w stosunku rocznym, przy kwocie głównej zobowiązania wynoszącego 500 zł). To zaś prowadzi do wniosku, że zasądzenie przez sąd rejonowy zaskarżonym nakazem zapłaty odsetek za opóźnienie na poziomie 120% w skali miesiąca stanowiło rażące naruszenie art. 359 § 2¹⁻² k.c.

Bezzasadny jest zarzut rażącego naruszenia prawa procesowego, tj. art. 499 pkt 1 i 2 k.p.c. O ile w analizowanej sprawie rażące naruszenie prawa procesowego niewątpliwie można powiązać z wydaniem nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, gdy zachodziła oczywista bezzasadność roszczenia w rozumieniu art. 499 pkt 1 k.p.c., o tyle nie ma podstaw do stwierdzenia naruszenia art. 499 pkt 2 k.p.c. Znaczenie normy wyrażonej w tym przepisie odnosi się bowiem tylko do oceny przedstawionych przez stronę powodową twierdzeń pozwu (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2008 r., I CNP 16/08). W ramach podniesionego zarzutu Prokurator Generalny w żaden sposób nie uzasadnił, które okoliczności podane przez powoda i z jakich przyczyn mogły budzić wątpliwości. Wobec powyższego omawiany zarzut, wobec braku uzasadnienia, wymyka się kontroli Sądu Najwyższego, co z kolei skutkować musi uznaniem go za bezzasadny.

Stwierdzenie przez Sąd Najwyższy zasadności części z podniesionych w skardze nadzwyczajnej zarzutów otwiera drogę do badania spełnienia przesłanki ogólnej, o której mowa w art. 89 § 1 *in principio* u.SN.

Ogólna podstawa skargi nadzwyczajnej, jakkolwiek swą treścią częściowo nawiązuje do podstawy szczególnej, ujętej w art. 89 § 1 pkt 1 u.SN, to pełni jednak odmienną od niej funkcję. O ile wskazana przesłanka szczególna stanowi jedno z kryteriów, w świetle którego Sąd Najwyższy dokonuje oceny wadliwości

zaskarżonego skargą nadzwyczajną prawomocnego orzeczenia, o tyle przesłanka ogólna określa warunek, którego zaistnienie otwiera drogę do usunięcia stwierdzonej wadliwości poprzez wyeliminowanie zaskarżonego orzeczenia z obrotu prawnego. Warunkiem tym jest konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Samo zatem zaistnienie przesłanki szczegółowej, również wskazanej w art. 89 § 1 pkt 1 u.SN, nie przesądza jeszcze o konieczności wyeliminowania z obrotu wadliwego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2021 r., I NSNk 4/20; 16 czerwca 2021 r., I NSNc 164/20; wyrok Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2022 r., I NSNc 567/21). Zasadność skargi nadzwyczajnej winna być oceniana przede wszystkim przez pryzmat celu tego środka kontroli konstytucyjności orzeczeń sądowych, wyrażonego w art. 89 § 1 *in principio* u.SN, a jest nim urzeczywistnienie stanu polegającego na zapewnieniu zgodności porządku prawnego, którego zaskarżone orzeczenie jest elementem, z art. 2 Konstytucji RP (wyroki Sądu Najwyższego z: 27 stycznia 2021 r., I NSNc 147/20; 23 czerwca 2022 r., I NSNc 567/21).

Zastrzeżenie w spornej umowie nadmiernych, rażąco wygórowanych odsetek umownych, a następnie wydanie nakazu zapłaty, w ocenie Sądu Najwyższego nie tylko naruszyło równowagę kontraktową, lecz także prowadziło do zaburzenia istniejących ówczesnie stosunków społecznych, tworząc uprawnienie godzące w poczucie społecznej sprawiedliwości, nieusprawiedliwione warunkami oraz niezgodne z zasadami słuszności, uczciwości (lojalności) i etycznego postępowania. Orzeczenie przez sąd rejonowy nakazem zapłaty rażąco wygórowanych odsetek naruszało także, zdaniem Sądu Najwyższego, zasadę zaufania obywatela do państwa i podważało jego bezpieczeństwo prawne (wyroki Sądu Najwyższego z: 17 czerwca 2020 r., I NSNc 47/19; 22 czerwca 2022 r., I NSNc 592/21).

Powyższe Sąd Najwyższy ocenił jako przejaw rażącej wadliwości prawnej, zaistniałej w procesie sądowego stosowania prawa, co należy ocenić jako sprzeczne z poczuciem sprawiedliwości. Nie ulega wątpliwości, iż w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej w rozumieniu art. 89 § 1 *in principio* u.SN.

Biorąc pod uwagę fakt, że skarga nadzwyczajna wniesiona została po upływie 5 lat od uprawomocnienia zaskarżonego nakazu zapłaty, niezbędne jest ustalenie, czy na przeszkodzie uwzględnieniu skargi i wydaniu rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 91 § 1 u.SN (uchylenie nakazu zapłaty) nie stoi art. 115 § 2 u.SN (wyrok Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2024 r., II NSNc 298/23).

Z przytoczonego na wstępie rozważań art. 115 § 2 u.SN wynika, że w przypadku, gdy od uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia upłynęło 5 lat, to pomimo stwierdzenia zaistnienia przesłanek określonych w art. 89 § 1 u.SN, zasadą jest ograniczenie się przez Sąd Najwyższy do stwierdzenia wydania zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem prawa. Odstąpienie od tej zasady wymaga wykazania, że zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji przemawiają za wydaniem rozstrzygnięcia uchylającego zaskarżone orzeczenie (wyrok Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2024 r., II NSNc 298/23).

Przewidziana w art. 115 § 2 u.SN zasada braku możliwości uchylenia zaskarżonego orzeczenia, pomimo zaistnienia przesłanek określonych w art. 89 § 1 u.SN, stanowi jeden z instrumentów wyznaczających wąskie granice nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest skarga nadzwyczajna, co zabezpiecza przed nadużywaniem tego środka. Nadużycia w tym zakresie mogłyby prowadzić bowiem do naruszenia prawa do sądu, obejmującego również ochronę prawomocnych orzeczeń. Z tego też powodu wyjątek przewidziany art. 115 § 2 u.SN nie może być interpretowany rozszerzająco (wyroki Sądu Najwyższego z: 23 czerwca 2021 r., I NSNc 144/21; 16 kwietnia 2024 r., II NSNc 298/23).

W poddanej pod osąd sprawie nie ulega wątpliwości, że od uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia upłynęło więcej niż 5 lat. Nie ulega również wątpliwości, że doszło do naruszenia praw i wolności człowieka i obywatela określonych w Konstytucji RP. W szczególności podnoszona w skardze ochrona konsumenta jako strony strukturalnie słabszej w stosunkach prywatnoprawnych z przedsiębiorcą przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi, przemawia za wydaniem orzeczenia, o jakim mowa w art. 91 § 1 u.SN. Jednocześnie, w ocenie Sądu Najwyższego, wykreowana zaskarżonym nakazem zapłaty sytuacja prawna – związana z nakazaniem pozwanemu zapłaty dochodzonej kwoty tytułem odsetek – jest możliwa do weryfikacji i odwrócenia, nie prowadząc jednocześnie do nieprzewidywalnych skutków

materialnoprawnych wynikających np. z dynamiki obrotu cywilnoprawnego (wyrok Sądu Najwyższego z 27 listopada 2024 r., II NSNc 463/23).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 91 § 1 u.SN, orzekł jak w punkcie I. sentencji wyroku.

Jednocześnie, na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN Sąd Najwyższy zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania wywołanego wniesieniem skargi nadzwyczajnej.

[SOP]

r.g.